
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

גישות פרשניות בחקר פסיפסי התרבויות הקלאסיות - 5325

תאריך עדכון אחרון 10-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תולדות האמנות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' רינה טלגם

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rina.talgam@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס נועד לחשוף את המשתתפים למגוון רחב של תיאוריות, מתודות וגישות פרשניות המשמשות בחקר פסיפסי הרצפה של התרבויות הקלאסיות ולהצביע על התמורות שחלו בשדה מחקרי זה במהלך השנים. במהלך הקורס יוצגו שיטות פורמליסטיות ותיקות, המתמקדות בסוגיות של טכניקה, כרונולוגיה, טיפולוגיה, סגנון, יצור ואיקונוגרפיה ולצדן יבחנו גישות חדשות יותר המדגישות את ההיסטוריה החברתית וההקשר המרחבי של היצירה. מחקרים רבים אודות פסיפסי הרצפה שנכתבו בעשורים האחרונים עוסקים בתפקיד של ההיצגים החזותיים בהגדרת זהות חברתית ואישית. בשל כך, במסגרת הקורס נחקר כיצד מגדר, מעמד וזהות אתנית מיוצגים בפסיפסים. סוגיה נוספת אותה נבחן נוגעת לשימוש ביצירות אמנות כתעודות היסטוריות ובמסגרת זו נבקש לברר באיזו מידה משקפים ההיצגים החזותיים את המציאות. ממדיה הגלובליים של התרבות הרומית יחייבו אותנו לתת את הדעת למאפיינים הייחודיים של פסיפסי הרצפה באזוריה השונים של האימפריה, על מנת לנסות ולהבין את היחסים המורכבים שבין רומא לפרובינקיות ולעמוד על האפשרות של זיקות בין פרובינקיאליות. הקורס יתמקד ביצירות מרכזיות ויבקש להעניק מבט ביקורתי ורחב על סוגיות מחקריות שנויות במחלוקת.

מטרות הקורס:

לעודד את התלמידים לאמץ גישה רב ממדית ומפוכחת לעיון בפסיפסים של התרבויות הקלאסיות להציג לתלמידים את התמורות שחלו בגישות המחקריות והפרשניות של פסיפסי הרצפה של התרבויות הקלאסיות
לאפשר להם להתוודע אל גישות מחקריות מסורתיות וחדשות בתחום חקר הפסיפס לחשוף בפני התלמידים מגוון מקורות מידע בני הזמן הנחוצים להבנת יצירות האמנות
לאפשר היכרות קרובה עם יצירות מרכזיות
פתוח יכולת של קריאה ביקורתית של ספרות המחקר באמצעות הצגה של עמדות מנוגדות

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לדון בפסיפסי רצפה על מכלול המאפיינים שלהם, להבין את משמעותם ותרומתם כמקור היסטורי.

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: סמינריונית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

פסיפסי החלוקים; תיאורי צייד וחטיפת נשים בפסיפסים המקדונים.
המצאת פסיפסי האופוס טסלטום והאופוס ורמיקולטום
פסיפסים במסורת הלניסטית בפומפיי ובפלסטרינה
פסיפס קרב אלכסנדר בהקשריו ההלניסטיים והרומיים

פסיפסי השטיח השחור לבן האיטלקיים
פסיפסי אנטיוכיה - מסורת יוונית תחת שלטון רומי
פסיפסי זאוגמה
פסיפסים בסוריה - תגליות וותיקות וחדשות
פסיפסי ארץ-ישראל
פסיפסי קפריסין- בין מזרח למערב
פסיפסי צפון אפריקה - אמנות פרובינקיאלית המאתגרת את המרכז
פסיפסי פיאצה ארמניה בסיציליה

חומר חובה לקריאה:
K. M. D. Dunbabin, Mosaics of the Greek and Roman World, Cambridge, 1999.

חומר לקריאה נוספת:
ביבליוגרפיה נוספת תינתן בתחילת הקורס

מרכיבי הציון הסופי :
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 80 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 10 %
נוכחות / השתתפות בסיור 10 %

מידע נוסף / הערות:
סיור חובה לפסיפס לוד ולסדנת שימור הפסיפסים ברשות העתיקות
הקורס פתוח בפני תלמידי החוגים לארכיאולוגיה ולימודים קלאסיים